

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ (UNEC)**

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Təsdiq edirəm:
“İqtisadiyyat” kafedrasının müdiri:
i.ü.f.d., dos. Suqra Hübətova

**“İNNOVASİYA İQTİSADİYYATI” fənni üzrə
İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI
(Sillabus)**

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin kodu: 00418
Fənnin növü: seçmə
Tədris semestri: yaz, payız
Tədris forması: Əyani, qiyabi
Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə
Tədris yükü: 60 saat (30/30)
Kredit sayı: 4

II. Fənnin təsviri.

“İnnovasiya iqtisadiyyatı” kursu tətbiqi mikroiqtisadi nəzəriyyəyə və empirik təhlillərə əsaslanır. Kursda nəzəriyyə və dövlət siyasəti arasındakı əlaqəyə xüsusilə əhəmiyyət verilir. Əhatə etdiyi mövzular: Texnoloji yeniliklərin və innovasiyaların evolyusiyası iqtisadi fikir tarixində; İnnovasiya anlayışı və innovasiyaların təsnifatı; İnnovasiya və elmi-tədqiqat sektoru; İnnovativ qiymət formalaşması; Şəbəkə effektləri və standartları; İntellektual mülkiyyət; Sahibkarlıq və innovasiya; İnnovativ firmalar; Klasterlər və şəbəkələr; İnnovasiya proseslərinin maliyyələşdirilməsi; İntellektual mülkiyyət bazarı; İnnovasiyaların diffuziyası; İnnovasiya, rəqabətə davamlılıq və davamlı inkişaf; Milli innovasiya sistemi və dövlət innovasiya siyasəti; Azərbaycan iqtisadiyyatında innovasiya inkişafı.

III. Fənnin məqsədi və vəzifələri

Fənnin tədris olunmasının məqsədi tələbələri innovativ tərəqqinin determinantlarını və nəticələrini aydınlaşdıran fundamental nəzəri yanaşmalar və empirik metodologiyalar barədə - yeniləşmələrlə iqtisadi artım, elm sferası, intellektual mülkiyyət, davamlı inkişaf, sahibkarlıq, bazar strukturları qarşılıqlı münasibətləri və yeniləşmələrin resurs təminatı məsələlərini, milli innovasiya sisteminin strukturunu (MİS) və s. –i izah edən baxış və metodologiyalar barədə məlumatlandırmaq, tələbələrdə bütövlükdə innovativ tərəqqi proseslərini, bu proseslərin müxtəlif seqment və səviyyələrdəki xüsusiyyətlərini təhlil edə bilmək qabiliyyətini formalaşdırmaqdır.

IV. Fənnin mühazirə mövzuları

1. İqtisadi fikir tarixində texnoloji yeniləşmələr və innovasiyaların evolyusiyası
2. İnnovasiya: baza anlayışlar və nəzəri konsepsiyalar
3. İnnovasiya və iqtisadi artım
4. İnnovasiya və elmi –tədqiqat
5. İnnovasiya, şəbəkə effektləri və standartları
6. İnnovasiya, sahibkarlıq və klasterlər
7. İnnovasiya, maliyyə sistemi və layihələrin effektivliyi
8. İnnovasiya, maliyyə sistemi və layihələrin effektivliyi
9. İntellektual mülkiyyət bazarı
10. İntellektual mülkiyyət bazarı
11. İnnovasiyaların diffuziyası
12. İnnovasiya və davamlı inkişaf
13. İnnovasiya və əmək bazarı
14. Milli innovasiya sistemi və dövlət innovasiya siyasəti
15. İnnovasiya fəaliyyətində müasir tendensiyaları

V. Fənnin tədris metodologiyası

Kursda aşağıdakı tədris metod və formalarından istifadə edilir:

- Mühazirələr
- Seminarlarda problem həlli və müzakirə
- Kompüter laboratoriyalarında müstəqil iş (Excel və STATA proqramlarından istifadə edərək ev tapşırıqlarını yerinə yetirmək, iqtisadi məlumatlarla işləmək, internetdə

araşdırma aparmaq)

- Ədəbiyyatla müstəqil iş

VI. Əsas dərslük və ədəbiyyat

əsas dərslük

1. Hall, Bronwyn H. and Nathan Rosenberg (eds) (2010) Handbook of the Economics of Innovation, Elsevier

əlavə dərslüklər

2. Swann P.G.M. (2016), The Economics of Innovation, Edward Elgar Publishing, Northampton, MA, US
3. Smits R.E., Kuhlmann S., Shapira P. The Theory and Practice of Innovation Policy: An International Research Handbook.
4. Edward Elgar / MPG Books Group, 2012. — 485 p.
5. Aghion, P., Howitt, 2009. The Economics of Growth, MIT Press.

III. Mövzuların məzmunu və tədris-tematik bölgüsü

Həftə	Mövzuların adı	Mövzunun əsas məzmunu	Mühazirə/məşğələ
1	İqtisadi fikir tarixində texnoloji yeniləşmələr və innovasiyaların evolyusiyası	İqtisadi fikir tarixində texnologiya və innovasiyalar anlayışı klassik nəzəriyyədən endogen inkişaf modellərinə qədər təkamül etmiş və iqtisadi inkişafın mərkəzi komponentinə çevrilmişdir.	2/2
2	İnnovasiya: baza anlayışlar və nəzəri konsepsiyalar	İnnovasiya – mövcud texnologiya, məhsul, xidmət və proseslərin yeni və səmərəli formada tətbiqi. Məqsəd – məhsuldarlığı artırmaq, bazar rəqabətini gücləndirmək, sosial və iqtisadi fayda yaratmaq. Növlər: məhsul innovasiyası, proses innovasiyası, təşkilati innovasiya, marketinq innovasiyası. Rəqabət qabiliyyətini artırır, yeni bazar imkanları yaradır, iqtisadi strukturu və istehsal proseslərini transformasiya edir.	2/2
3	İnnovasiya və iqtisadi artım	İnnovasiya iqtisadi artımın əsas mühərrikidir; yeni texnologiyalar, məhsul və proseslər məhsuldarlığı artırır, bazar rəqabətini gücləndirir və iqtisadi strukturu transformasiya edir. Schumpeterin “yaradıcı dağıdıcı” yanaşması və endogen inkişaf nəzəriyyəsi innovasiyanın davamlı və uzunmüddətli iqtisadi artımda rolunu göstərir.	2/2
4	İnnovasiya və elmi tədqiqat	İnnovasiya və elmi-tədqiqat fəaliyyətləri bir-birini tamamlayan amillərdir; elmi-tədqiqat nəticələri yeni texnologiya və məhsulların yaranmasını təmin edir, innovasiyalar isə iqtisadi səmərəliliyi artıraraq inkişafı sürətləndirir. Bu əlaqə bilik əsasında davamlı iqtisadi artımın və rəqabət üstünlüyünün əsasını təşkil edir.	2/2
5	İnnovasiya, şəbəkə effektləri və standartları	İnnovasiya, şəbəkə effektləri və standartlar bir-birini gücləndirən amillərdir; innovasiyalar yeni texnologiya və məhsullar yaradır, şəbəkə effektləri istifadəçilərin artması ilə dəyəri artırır, standartlar isə uyğunlaşmanı və geniş yayılmanı təmin edərək bazar inkişafını sürətləndirir.	2/2

6	İnnovasiya, sahibkarlıq və klasterlər	İnnovasiya, sahibkarlıq və klasterlər bir-birini tamamlayan mexanizmlərdir; sahibkarlar innovativ ideyaları reallaşdırır, klasterlər isə bilik mübadiləsi və əməkdaşlıq vasitəsilə səmərəliliyi artırır və regional iqtisadi inkişafı təşviq edir.	2/2
7	İnnovasiya, maliyyə sistemi və layihələrin effektivliyi	İnnovasiya, maliyyə sistemi və layihələrin effektivliyi qarşılıqlı əlaqəlidir; güclü maliyyə dəstəyi innovativ layihələrin reallaşmasını təmin edir, layihələrin effektivliyi isə investisiyaların səmərəliliyini və iqtisadi artımı artırır.	4/4
8	İntellektual mülkiyyət bazarı	İntellektual mülkiyyət bazarı bilik və innovasiyaların ticariləşdirildiyi sahədir; burada patentlər, müəllif hüquqları və texnologiyalar iqtisadi dəyər qazanır, sahibkarlıq və innovasiya təşviq olunur, rəqabət və inkişaf üçün şərait yaranır.	4/4
9	İnnovasiyaların diffuziyası	İnnovasiyaların diffuziyası yeni texnologiya və ideyaların cəmiyyətdə və iqtisadi sistemdə yayılmasını ifadə edir; bu proses sosial və iqtisadi şərtlərlə bağlıdır və innovasiyaların qəbulunu, bazar genişlənməsini və məhsuldarlığın artmasını təmin edir.	2/2
10	İnnovasiya və davamlı inkişaf	İnnovasiya və davamlı inkişaf bir-birini dəstəkləyir; innovativ texnologiyalar və proseslər resurslardan səmərəli istifadəni təmin edərək iqtisadi artımı, ekoloji tarazlığı və sosial rifahı uzunmüddətli əsaslarla gücləndirir.	2/2
11	İnnovasiya və əmək bazarı	İnnovasiya əmək bazarına təsir edir; yeni texnologiyalar və proseslər işçi tələbatını dəyişdirir, yüksək ixtisaslı işçilərə ehtiyacı artırır və əmək məhsuldarlığını yüksəldir, eyni zamanda bəzi sahələrdə iş yerlərinin transformasiyasına səbəb olur.	2/2
12	Milli innovasiya sistemi və dövlət innovasiya siyasəti	Milli innovasiya sistemi və dövlət innovasiya siyasəti ölkədə innovasiyaların inkişafını təşviq edir; milli sistem universitetlər, tədqiqat mərkəzləri və biznesi birləşdirərək bilik və texnologiya axınını təmin edir, dövlət siyasəti isə maliyyə dəstəyi, hüquqi çərçivə və təşviq mexanizmləri ilə innovativ layihələri stimullaşdırır.	2/2
13	İnnovasiya fəaliyyətində müasir tendensiyaları	İnnovasiya fəaliyyətində müasir tendensiyalar texnologiya sürətinin artması, rəqəmsal transformasiya, açıq innovasiya, startap ekosistemlərinin güclənməsi və ekoloji davamlılıq yönümlü innovasiyaların ön plana çıxması ilə xarakterizə olunur.	2/2
Yekun 30/30			

UNEC-də bakalavriat və magistratura səviyyələrində təhsilin bütün illəri üzrə fənlərin attestasiyası hər biri 50 bal formalaşdıran cari və aralıq qiymətləndirmə (toplam 100 bal) əsasında həyata keçirilir. Cari qiymətləndirmə bakalavr və magistrantların bilik və bacarıqlarının semestr ərzində qiymətləndirilməsi, aralıq qiymətləndirmə isə imtahan sessiyası zamanı həyata keçirilən qiymətləndirmədir.

Seminar dərslərində və praktik məşğələlərdə qiymətləndirmə 10 ballıq şkala

əsasında həyata keçirilir və həmin ballar EDUMAN sistemində aşağıdakı nisbətlərdə hesaba alınır:

- 10 bal = 5 bal
- 9 bal = 4,5 bal
- 8 bal = 4 bal
- 7 bal = 3,5 bal
- 6 bal = 3 bal
- 5 bal = 2,5 bal
- 4 bal = 2 bal
- 3 bal = 1,5 bal
- 2 bal = 1 bal
- 1 bal = 0,5 bal

Qeyd: fənnin tədris növü mühazirə, seminar və laboratoriya olduğu zaman seminar dərsi üzrə bal nisbəti EDUMAN sistemində 10 bal = 2,5 bal nisbətində uyğun hesaba alınır:

Seminar dərslərində (qabiliyyət tələb edən fənlər istisna olmaqla) alınan ballar əsasında formalaşan yekun aktivlik balı aşağıdakı düsturla müəyyən edilir:

$B = ((b_1 + b_2 + b_3 + \dots + b_n) / s) * m / 10$ Burada,

B - yekun aktivlik balı;

b - seminar dərslərində alınan müxtəlif ballar; s - semestr ərzində verilən cavabların sayı;

m - aktivlik balına ayrılan maksimal bal;

10 - bir seminar dərslərində toplanan maksimal baldır.

Bakalavr və magistrantlar semestr ərzində cəmi 4 dəfə, hər dəfə isə 10 bal aldığı halda maksimal aktivlik balını - 20 balı toplamış olur. Bu halda nəticə sistemdə $((10+10+10+10)/4)*20/10 = 20$ olaraq hesaba alınır.

Maksimal bal toplaya bilməyənlər isə istədiyi halda 5-ci, 6-cı, 7-ci və s. dəfə cavab verməklə aktivlik balı toplaya bilərlər. Bu zaman müəllim ilkin olaraq həmin qrupda ümumilikdə 4 dəfə cavab verməyənlərdən başlamaqla növbəlilik prinsipi əsasında bakalavr və ya magistrantların cavab verməsi üçün imkan yaradır.

Bakalavr və magistrantlar semestr ərzində seminar dərslərində 4 dəfədən az cavab verdiyi halda çatışmayan cavab sayı sistem tərəfindən "0" bal olmaqla nəzərə alınır. Məsələn, əgər hər hansı təhsilalan bir fənn üzrə semestr ərzində cəmi 2 dəfə seminar dərslərində cavab verib və hər dəfə 10 bal aldığı halda onun yekun aktivlik balı hesablanan zaman həmin təhsilalanın nəticəsi $((10+10+0+0)/4)*20/10$ kimi hesablanır. Seminar dərslərində ümumiyyətlə balı olmayan tələbənin aktivlik balı isə "0" bal hesab edilir.

Semestr ərzində təhsilalanların hər bir fənn üzrə topladığı nəticə tam olmadığı halda semestrin sonunda sistem tərəfindən adi riyazi qaydada həmin nəticələr yuvarlaqlaşdırılır (məs. 6,5 bal – 7 bal kimi nəzərə alınır).

Ara qiymətləndirmə - hər bir fənn üzrə semestr ərzində maksimal 30 bal formalaşdıran və ilk 7 tədris həftəsi ərzində keçilmiş mövzular üzrə (7-ci həftə də daxil olmaqla) aparılan qiymətləndirmədir. Ara qiymətləndirmə mərkəzləşdirilmiş qaydada yazılı üsulda 8-ci və 9-cu tədris həftələri ərzində keçirilir və təhsilalanlara həmin dövrə qədər mühazirəsi tamamlanmayan mövzu üzrə yazılı cavablandırılan sual təqdim edilmir.

Yazılı üsulunda keçirilən ara qiymətləndirmə zamanı hər bir fənn üzrə təhsilalanlara 3 sual təqdim olunur. Bu qiymətləndirmə zamanı hər bir təhsilalana fənlərin xüsusiyyəti

nəzərə alınmaqla müxtəlif vaxt müddətləri verilir. Bu vaxt müddətləri UNEC Elmi Şurasının qərarı ilə müəyyən edilir.

Ara qiymətləndirmə üzrə üzrlü imtahanları (habelə olduğu halda texniki problem yaranmış imtahanlar) 11-ci tədris həftəsi ərzində eyni qaydada ardıcıl günlərdə keçirilir.

Bakalavriat və magistratura səviyyələri üzrə təhsilalanlara 75%-lik davamiyyət limiti tətbiq edilir. Fənn üzrə bu həddi aşanlar həmin fənn üzrə aralıq qiymətləndirməyə (sessiya imtahanına) buraxılmır. Davamiyyət limitini aşmayan əyani təhsilalanlar üçün həmin fənn üzrə davamiyyətə görə bal verilmir. Qiyabi təhsilalma forması üzrə isə davamiyyət səviyyəsindən asılı olaraq maksimum 10 bal verilir.

Aralıq qiymətləndirmə - test, yazılı, qarışıq, şifahi və ya qabiliyyət imtahanı üsullarından biri ilə hər semestrin sonunda keçirilən sessiya imtahanıdır. Bu imtahanlarda təhsilalanların qiymətləndirilməsi 50 bal üzərindən hər bir imtahan üsulu üzrə müəyyən edilən qaydada həyata keçirilir.

Aralıq qiymətləndirmə semestr ərzində keçilmiş bütün mövzular üzrə tərtib edilən testlər, yazılı və ya şifahi imtahan sualları (qabiliyyət tələb edən fənlər istisna olmaqla) əsasında həyata keçirilir. Bu qiymətləndirmənin cədvəli imtahanlar arasında minimum 2 gün fasilə verilməklə tərtib olunur. İmtahan cədvəli 13-cü tədris həftəsində UNEC-in saytında elan edilir.

Yazılı üsulunda (qabiliyyət tələb edən fənlər istisna olmaqla) keçirilən aralıq qiymətləndirmə zamanı hər bir fənn üzrə təhsilalanlara 7 sual təqdim olunur. Bu qiymətləndirmə zamanı hər bir təhsilalana fənlərin xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla müxtəlif vaxt müddətləri verilir. Bu vaxt müddətləri UNEC Elmi Şurasının qərarı ilə müəyyən edilir.

Tədris növlərinə müvafiq olaraq **cari və aralıq qiymətləndirmə** aşağıdakı qaydada və bal nisbətlərində həyata keçirilir:

- Tədrisi mühazirə və seminar dərslərindən ibarət olmaqla həyata keçirilən fənlərdə cari qiymətləndirmə üzrə 50 balın 20 balı aktivlik balı hesabına (10 bal = 5 bal nisbətində seminar dərslərində toplanan bal), 30 balı isə ara qiymətləndirmə əsasında təmin edilir. Aralıq qiymətləndirmə üzrə 50 bal - yazılı üsulda keçirilən sessiya imtahanı əsasında formalaşır;

İMTAHAN VƏ İMTAHANA GƏDƏR TOPLANAN BALLAR ƏSASINDA SEMESTR NƏTİCƏSİNƏ GÖRƏ QIYMƏTLƏNDİRMƏ

91-100 bal	əla	
81-90 bal	çox yaxşı	
71-80 bal	yaxşı	
61-70 bal	kafi	
51-60 bal	qənaətbəxş	
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	

Qiyabi təhsilalma forması üzrə tələbələrin cari və aralıq qiymətləndirilməsi qaydası

Qiyabi təhsilalma formasında təhsilin bütün illərində tələbələrin fənlər üzrə attestasiyası cari və aralıq qiymətləndirmə əsasında həyata keçirilir. Cari

qiymətləndirmə üzrə toplam - 30 bal, aralıq qiymətləndirmə üzrə isə 70 bal aşağıdakı qaydada formalaşır:

Cari qiymətləndirmə üzrə - 30 balın 10 balı tələbələrin dərəcə davamiyyət səviyyəsinə görə, 20 bal isə mühazirə-məşğələ sessiyası müddətində tədris olunan fənlər üzrə eyni gündə keçirilən ara qiymətləndirmə əsasında formalaşdırılır. Ara qiymətləndirmə zamanı tələbələrə hər fənn üzrə 10 sual verilir və onların hər biri 2 bal nisbətində hesablanır. Səhv cavablandırılmış testlər düz cavablara təsir etmir.

Ara qiymətləndirmə üçün tələbələrə hər bir fənnə 10 dəqiqə nisbətində (UNEC Elmi Şurasının qərarı ilə fərqli vaxt müddətləri müəyyən edilən fənlər istisna olmaqla) ümumi vaxt verilir. Verilən ümumi vaxtın (məs. 3 fənnə görə 30 dəqiqənin) fənlər üzrə müxtəlif nisbətlərdə (məs. 1-ci fənnə 12 dəqiqə, 2-ci fənnə 8 dəqiqə, 3-cü fənnə 10 dəqiqə) istifadə olunması hər bir tələbənin özü tərəfindən müəyyən olunur. Bu qiymətləndirmə üzrə nəticələr kağız formasında arxivləşdirilmir.

Üzrlü ara qiymətləndirmə eyni qaydada aralıq qiymətləndirmə başlayana qədər keçirilir.

Aralıq qiymətləndirmə üzrə 70 bal - yalnız test üsulunda keçirilən sessiya imtahanı əsasında formalaşdırılır. Bu imtahanlarda tələbələrə 50 test tapşırığı təqdim olunur və onların hər biri 1,4 bal təmin edir. Səhv cavablandırılmış testlər düz cavablara təsir etmir. Qiymətləndirmə zamanı hər bir tələbəyə UNEC Elmi Şurasının qərarı ilə müəyyən edilən vaxt müddəti verilir.

Üzrlü aralıq qiymətləndirmə imtahanları sessiya bitdikdən sonra növbəti semestr başlayana qədər (akademik təqvimlə müəyyən edilir) keçirilir.